

Д Е Н Ъ

НАУЧНО-ПОЛИТИЧЕСКО СЪИШАНЬЕ.

ИЗЛАЗЯ ВСЪКИ ПОНДЪЛНИКЪ.

Подписванята за ДЕНЬ биватъ годишни и ще са предплащатъ. Тѣ захващатъ при влазието на всѣкой мѣсець. Годишнината за на всѣкадѣ въ Турската Държавна е четири (4) сребърни меджидиета, а за на вжнѣ отъ Държавата, една златна турска лира. Настоящицѣ сж отговорни за стойността на листоветѣ, за които сж тѣ поржчале. За вѣсти и за други частни номѣстваня, ще са плаща по 3 гр. на реда.

Писма, статьи, дописки и всичко що са отнася до уредничеството и до управленнето на ДЕНЬ, ще са пощраца за право т. Сирѣшнѣ... Спсашнето: П. П. Карапетрова, въ Цариградъ на Асма-алтж, Чауш-баша, 6. — Писма, не освободени отъ пощенски разноски и безъ под-писка, никакъ не са приематъ. — Испращанитѣ за обнародване писма или други ржкописи, били тѣ обнародвани или не, не са връщатъ назадъ.

НАШЕТО СТОЕНЬЕ.

VIII

Младитѣ ни.

Всѣки е съгласенъ въ това, че младитѣ на единъ народъ сж надѣждата и златната надѣжда на настояцето. « Ако ний не доживѣхми, синковци, да видимъ това или оно-ва », казватъ старитѣ, « то дано вий сте честити, дано вашата честь проработи. »

На всѣкъдѣ очитѣ сж обржжти къмъ младитѣ; и младежа въ много страни е показалъ такива жизненни силѣ, които обшцаватъ блѣскава бждина на тѣзи страни. Като казвами младежъ, ний разбирами тѣзи млади, крѣхки и сочни гранки отъ народното дърво, които сж на разцѣвтяване и отъ които са очаква плодъ и плодъ здравъ, добъръ и полезенъ.

Но едно дърво за да даде хубави, сочни и изгледни гранки, заможни да произведжтъ очакванния плодъ, такова едно дърво са нуждае отъ нагледване, отъ окастриване, отъ овременно поливане, и и съ една рѣчь за отрастянето на това дърво са искатъ грижи и залѣганя.

Онова, което става въ физическата природа, то сжщото са случави и въ човѣшката природа. Младчикитѣ на народното дърво иматъ потрѣба отъ внимателно отгледване, отъ сериозно отрастяне. Въ противенъ случай, ний не можемъ да исками отъ тия младочки плодъ и плодъ добъръ.

« Каквото посѣнешъ такова ще и поженешъ », казва поговорката. Каквито младочки отхраните, такъвъ и плодъ ще имате, казвами ний.

Когато е така, то ний потрудили ли сми са да приготвимъ, да отгледами такива младочки, каквито ний сж потрѣбни за да беремъ съ

време плодъ, произведенъ отъ тѣхъ? За да отговоримъ на това питанье, доволно е да си припомнимъ онова що казахми за нашето учителство, за нашето духовенство, тия два главни лоста, отъ които ний очидами по настоящемъ въздиганьето на своята татковина.

Че ставатъ у насъ опитвания да приготвимъ и да отвждимъ достойна младежъ, то не ще ни дума. До колко обаче ний сполучвами въ своитѣ опитвания, това е на което не ни са ще да отговоримъ положително. Фактитѣ не сж твърдѣ утѣшителни, а намъ е тежко да говоримъ неблагоприятно за нашата младежъ, която е *златната надѣжда на татковината*.

И какво е дѣйствителното положение на нашитѣ вече излѣзли изъ школата и влѣзли въ разни поприща млади? Що работятъ и на каква дѣятелность употрѣбаватъ своитѣ прѣсни, снажни и могжщни умственни способности тия, които сж посѣщавали по нѣколко години училищнитѣ классове? Кждѣ иждивяватъ тия нравственни багажи, които всѣки *училищенъ герой* си е набавилъ за презъ пѣтя на живота?

Охъ! нѣдейте иска отъ насъ да отговарями на тия питання. Намъ е жално, тжжно ни е и да ги задавами, камо ли и да имъ отговарями.

Нашитѣ задрѣмали читалища, нашитѣ разстроени дружества, нашитѣ порутени училища, при нашитѣ шумни сѣдѣнки, при нашитѣ грѣмовити кафенета и при нашитѣ великолѣпни мухабети ви представляватъ най-рельефно (испжкжжло, което ще каже, най-очивѣстно) картината исписана отъ неуморнитѣ наши интеллигентни.

Трѣбва ли да са мамимъ, трѣбва ли да са ласкаемъ, трѣбва ли да не говоримъ истината? Ако трѣбва, то тогава признайте че трѣбува да си бждемъ всѣкога такива, каквито

сми йоще днесъ, сирѣчь такива, каквито не трѣбва да бждемъ.

Отъ насъ не дѣйте иска да ласкаемъ. Ний обичами видѣлината во всичко и на всждѣ.

Е, добрѣ! кажете ни тогава какво добро да кажемъ за нашитѣ млади, за тия *синковци*, които управени въ една правилна посока, могжтъ да създажтъ чудеса отъ дѣятелность за истинния прогресъ въ нашия народъ. Истина е, че имами нѣколко отборъ интеллигенция, нѣколко развити млади единички, които признаватъ своето послание въ срѣдата дѣто ся намѣрватъ, и залѣгатъ отъ всичкитѣ си сили да отговорятъ на това призованье. Но не по-малко е истинна, че тия толко скжпоцѣнни за насъ *единички* съставятъ твърдѣ микроскопическо цѣло въ массата на всичката наша младежъ. Нека поздравимъ обаче и тия малцина отборъ достойни синове на майка—България и нека минемъ на другитѣ, злощастни нейни синове.

Много са трѣскитѣ за дѣланье въ нашата младежъ. Но главната оная тѣхна слабостъ, която извиква най-строгото ни замаханье, то е *фактасанността* (прехласнатость) на тия, които като поучили малко, мислятъ « че сж стигжжли Бога и за нога » и са перятъ та са кордисватъ и словомъ и жѣстомъ. Поради тая прехласнатость ний желаемъ да привлѣчемъ особитого вниманье на младитѣ върху слѣдующитѣ размишления:

« Истинното достоинство е скромно и тихо ». — За нѣкои природи, които сж надарени богато съ преимущества умственни, успѣха има това добро че развива таланта имъ; похвалитѣ ги одързостяватъ и насърдчватъ; ржкоплесканяята извършватъ дѣйствието на водата, съ която поливашъ растението, готово да са развие.

Въ тия избрани сърдца, скромността са разпнва, става все повече и повече голѣма, додѣто таланта са развива и уголѣмяванѣето на едното е наспоредъ въходящето отиванѣе на другото. Насърдени отъ успѣха, тѣ пристѣпватъ отъ доволно доброто къмъ доброто, отъ доброто къмъ по-доброто, отъ по-доброто къмъ изящното, и отъ изящното къмъ величественното, до като въ това сѣщото време, частния човѣкъ става общественъ мѣжъ, и списателя — великъ човѣкъ. Личността са изгубва като са забравя за обществото съ което са занимава, и тогава таланта са проявява во всичката си блѣскавостъ, толкова великъ колкото и скромнѣе, толкова смиреннѣе колкото и величественнѣе. Но това сѣ свойщини, съ които са распознава истинния талантъ, тоя бисеръ, съ който небето украсява само челото на своитѣ мало избрани, изпълнени отъ чувствования, отъ благородство и великодушие.

Корнелий бѣше убѣденъ че неговитѣ нозѣ са намѣрвахъ на мѣстото си, макаръ и въ скѣсани обуща.

Едно явление диаметрално противоположно са поевява въ нѣкои други характери, които, слаби и дребни, низки и нищожни, са опояватъ отъ първитѣ сполуки на единъ срѣденъ талантъ, и са помислятъ за свършенни въ началото; похвалитѣ надъ тѣхъ извършватъ сѣщото дѣйствие на не здравата вода хвърлена върху едно цѣвнжло растение: тая вода изсушава мѣзгата, и похвалитѣ удушяватъ породения талантъ.

Отъ тогава изпълнени отъ само себе си, тѣ не виждатъ оевѣнъ себе въ свѣта; нищо не имъ са угождава; тѣмъ са струва че не имъ са ржкоплѣщи доволно; види имъ са че нематъ доволно обожатели, че сѣ лишени отъ множество кадилоносци; тѣ искатъ отъ современниците си да имъ издигнатъ статуи.

Отъ тая минута, въ тия надути отъ надмѣнностъ сърдца, една глупа суетностъ заличава всички черти отъ малкото дарбица, що имъ бѣ дала природата и тия злочести жъртви на една недостойна слабостъ, подобни на плодовѣтъ, които ядѣтъ червен родени въ тѣхъ вжтрѣ, поченватъ да гледатъ, непремѣнно, агонията на своя талантъ, покритъ отъ тогава съ незаличими смѣщени черти.

И мжчатъ са тѣ да намѣрятъ

утѣхъ въ това, че настоящето е невѣжо или завистливо; че критикитѣ имъ сѣ злоловци и че искреннитѣ оцѣнители на тѣхнитѣ дарби ще бѣде потомството. Но самитѣ тия размишления показватъ, че въ тѣхнитѣ мозѣци отдавна мжтятъ вече синигеритѣ и че дарбата, таланта, който е винжги скромнѣе, ги е оставилъ за всекога.

Отъ тая послѣдната категория личности сѣ мнозина отъ нашитѣ млади дошли изъ чужбинѣ, учени въ една срѣда съвършено различна отъ срѣдата дѣто сѣ живѣли баща, му майка му и братята му, и които искатъ да научатъ бацитѣ си да живѣятъ така, както сѣ видѣли да живѣятъ хората въ чужбина.

Накъсо да кажемъ фантазаността е главната причина, която прави нашитѣ млади да бѣдѣтъ високомѣрнии, да не зачитатъ своето, народното, да прѣзиратъ нашитѣ «бисерки», чисти прави и обичаи, и да не рачатъ да слѣзатъ на равнището на народа, който за тѣхъ е простолудие, за да го поучатъ и да го ползватъ съ своето знаяне.

А отъ какво произлазя фантазаността?

Споредъ насъ, отъ не твърдитѣ и не здрави основи на тѣхното учене въ чужбина. Нашенското цѣвте са развали въ чуждо мѣсто. Чуждитѣ мѣста не можѣтъ да иматъ всекога благоприятни влияния на нашитѣ младочки.

Отъ всичко това става ясно, че ний трѣбва да промислимъ часъ по-напрѣдъ за урѣжданѣето на своитѣ училища, за приготвянѣето на добри учители и за издиганѣето на едно наше си по-голѣмо народно училище.

ЗА ТОПЛИНАТА И ЗА ВЪЗДУХА.

(Продължение).

Сега, ако не можемъ да кажемъ какво нѣщо е топлината, то какво е студа; не е ли нѣщо той особито?

Ако напримѣръ, лѣтно време е малко топло, ний говоримъ: студено е, а ако толкова е топло зимѣ — ний говоримъ: топло е. А и то, одному отъ насъ ще са види топло, а другиму, въ сѣщото време, ще бѣде студено. Коего ще каже студа не е нѣщо особито, а само разликата е въ това, топлината повече ли е или по-малко.

А какъ да са узнае тая разлика, та че всеки да я познае. Колко именно топлина има? Защото щѣше да бѣде най чудновато да са казва: много и малко. Ще кажешъ така, но никой нема да та разбере, а, и ще ти каже, расправи ми както трѣбва. Всекой, бездруго, знае че у насъ всеко нѣщо си има мѣрката; има ту оки, ту драмове, а водата съ вѣдра и

кжрчизи мѣрятъ, което ще рече и топлината може да има каква-годѣ мѣрка. И дѣйствително, ученитѣ хора сѣ измислили такава мѣрка и за топлината, която обикновенно зовѣтъ *градусникъ* и *термометръ* (топломѣръ).

Ученитѣ сѣ измислили да правятъ таква топломѣри съ спиртъ или съ живакъ, които са сгрѣватъ много силно и отъ топлината са распуцатъ или разпиряватъ еднакво. Тѣ са правятъ еднакво, сирѣчь както една така и другия. Да ви раскажмъ направата на термометра съ живакъ, който са употрѣбява обикновенно.

Живака, съ който са правятъ топломѣритѣ, е руда скѣпа и рѣдка. Въ Кавказкитѣ гори са намѣрва доволно живакъ, но обикновенно той иде изъ подалечни страни. На-гледъ, живака прилича съ всемъ на среброто: той има сѣщия цѣвтъ, така сѣщо блѣсти, но само това че е теченъ и тежкъ, така що може да са прелива като масло отъ единъ сеждъ въ други. По нѣкждѣ живака са зове живо сребро. Ако прѣлѣемъ малко живакъ на земата, то той са разлива на дребни топченца, които са мърдатъ отъ едно мѣсто на друго, като живи. За да са направи топломѣръ, зематъ една тъничка стѣкляна тржбичка; на една край на тая тржбичка са распуца едно валеце, и подиръ това, наливатъ въ тржбичката живакъ.

Живакъ трѣбва да са налѣе толкова щото да остане праздно мѣсто, кѣдѣто би могълъ да отива живака, когато са распусне отъ топлината. Подиръ това запояватъ (заклейватъ) тржбичката отгорѣ. Ето и топломѣра е приготвенъ. Стига само да земемъ топчето въ ржка и стѣлбеца живакъ, отъ топлината на ржката, тоя часъ са подига; да туримъ топчето въ студена вода — стѣлбеца са сншшава. Но това е йоще малко и така са не пресмѣтва топлината. Какъ сега да познаемъ ний чрезъ топломѣра до колко е постигнжла или спаднжла топлината?

За да намѣрятъ това, зематъ съ всемъ готова и вече налѣта живачна тржбичка и я спущатъ въ врѣлецъ. Тогава живака почне да са подига твърдѣ скоро нагорѣ и най-подиръ са спира, — и колко и да възвирами ний водата по-нататкъ живака не ще са качи. Тогава на това мѣсто върху тржбичката са прави забѣлѣжка. Ако подиръ това, туримъ тржбичката въ врѣлецъ нѣколко пжти, то живака никога не ще са издигне погорѣ отъ тая забѣлѣжка, която и наричатъ *точка на кипѣнѣето на водата*. Подиръ това тржбичката турятъ въ снѣга или въ счуканъ ледъ, тогава живака почне да са спуща твърдѣ на долу и пакъ са спира; въ това мѣсто на тржбичката сѣщо така са туря забѣлѣжка, която наричатъ *точка на замрзванѣето на водата*. Наистина, ако земемъ друга каква да била жидкостъ (водно тѣло), на мѣсто вода, то и точката на кипѣнѣето и точката на замрзванѣето щѣхъ да бѣдѣтъ други; а съгласили сѣ са да правятъ топломѣри съ водата за това, защото водата са намѣрва на всекждѣ, ний я употрѣбявами често и безъ нея не можемъ. Разстоянѣето между точкитѣ на кипѣнѣето и на замрзванѣето на водата дѣлатъ на разни части различно. Единъ ученъ, по име Реомюръ, раздѣ-

ливля топлометра на 80, а други го делятъ на 100 частици, градуца, и тогава тоя топломеръ са зове *сантиградъ* сирѣчь стоградусенъ, степененъ. Тамъ дѣто е точката на замръзването турятъ бѣлѣга 0; градуситѣ на топлината са смѣтатъ отъ точкитѣ на замръзването на горѣ, а градуситѣ на студа — на долу.

Трѣбичката на топлометра обикновено прикачатъ на нѣкоя дървена или мѣдна дѣсчица и на тая дѣсчица турятъ чертички и цифри, които означаватъ градуситѣ. Напримѣръ, когато кажатъ че на двора има 15 градуца топлина по Реомирова топломеръ, то това ще каже, че живака отъ тая топлина сѣ подигахль въ топлометра на 15 градуца по-горѣ отъ точката на замръзването. Ако кажемъ че има десетъ градуца студъ, то ще каже че живака въ топлометра са е спуснахль по-долу отъ точката на замръзването на 10 градуца или на десетъ раздѣления, както и по-горѣ отъ точката на замръзването.

Въ голѣмитѣ градини можемъ комахай во всека къща да видимъ топломери. Той бива покаченъ на стѣната въ нѣкоя стая или на прозоричната тѣмичка. Най-много топлометра са употребява въ фабрицитѣ, въ болницитѣ и въ други общи заведения. Но той е полезенъ и за всеки домакинъ. Така, напримѣръ, съ помощта му можемъ да узнаемъ студенъ или топълъ ли е въздуха въ стаята и на двора.

Това е важно да знаемъ за това, защото въ студеното време, ний трѣбва да са облѣчемъ по-топло, за да не истинемъ кога идемъ по пѣтя; а за човѣка здравьето е най-драгоцѣнното нѣщо на тоя свѣтъ.

И така отъ всичко казано до тукъ за топлината, ний узнахми че отъ триенето на едно нѣщо о друго произлазя топлина; че едни вещества добри и скоро, а други лошо и бавно провеждатъ топлината, че всички нѣща отъ топлината са распущатъ, разширяватъ и най-подиръ ний научихми направата на това орѣдие, съ помощта на което ний можемъ да измѣримъ топлината.

Каго са одознахми съ тая свойщина на различнитѣ нѣща, ний ясно можемъ да видимъ отъ това, че тя може да ни принесе полза и можемъ да я примѣнимъ на работа, за умаляване на своя трудъ. (Слѣдва.)

НѢКОЛКО ДУМИ ВЪРХУ СМИЛАНЬЕТО И ХРАНЕНЬЕТО.

(Изъ «Живото Гърне» на А. Дебая.)

(Продължение.)

Игигиически правила относящи са до смиланьето. — Въздържаньето въ пиееньето и въ ѣденьето са е гледало всекогажъ като най-естественното и най-силно средство за запазването на здравьето. Единъ правиленъ и въздържанъ животъ е едно така да кажемъ тезкере за дълго живѣяне. Основани па това начало, числото на обѣдитѣ, количеството на ястията и на питията трѣбва да са нарѣждатъ споредъ възрастьта, охотата и смилателната сила на стомаха. — Дѣтето расте и са развива, ѣде по-често отъ колкото свършенния човѣкъ, ра-

ботния селянинъ повече отъ дѣлвия и сѣдяция на едно мѣсто гражданинъ. Въ всеки случай трѣбва да са останови едно съразмѣрно равновѣсие помежду ѣденията, които влазятъ въ тѣлото и изхвърлянията, които излазятъ.

Първото препорѣчанье, което може да са направи е доброто сдѣкване на ѣстията; колкото повече тѣ биватъ сдѣквани и накусени отъ плюнката, толкова повече е лесно на стомаха да ги смѣли.

Да ѣдемъ по-малко отъ колкото трѣбва за да подправимъ загубитѣ си, или да ѣдемъ повече, сѣ двѣ крайности, които трѣбва да избѣгваме. Въ първия случай, организма страдае и линѣе; въ втория стомаха претоваренъ работи твърдѣ мжно. Ако би, въ противенъ случай, стомаха да смилла добри макаръ и претоваренъ, то тогава количеството на кръвта са уголѣмява и пълнокръвнето е за страхуване.

Не трѣбва да ѣдемъ освѣнъ за да угодимъ на охотата си и никога повече; по-добри е да станемъ отъ *софрата* малко недошли отъ колкото да сме са наситили съвършено. Има два вида охота: охотата на *устата* и охотата на *стомаха*. Първата е твърдѣ често измамителна; языка и небцето сѣ сѣдалцето ѣ: приятната миризма на нѣкое хубавичко мѣсо, миризмитѣ на нѣкои готварски приутовления гхдаличкатъ первитѣ на мирисаньето, възбуждатъ плюнченитѣ слѣзици (глади) и пораждатъ желаньето да ѣдемъ, даже и тогава, когато стомаха е пълненъ съ храна. Тая охота, по нѣкога деспотическа, увлича лакомия и го накарва да прѣстѣпи закона на въздържаньето; това прѣстѣпление, подновявано често, може да му кустиса сѣкко единъ день. Напротивъ, охотата на *стомаха* е едно прѣдѣстне; защото тѣлото има нужда да подправи загубитѣ си, то трѣбва да са слуша. Два или три обѣда, въ 24 часа, стигатъ на съвършенния и здравъ човѣкъ.

Най-проститѣ и най-обикновено еготвенитѣ ѣстия сѣ най-благоприятнитѣ за поддържаньето на здравьето. Ако и да са прехвалили размѣненето на ѣстията като най-приличната храна, забѣлѣжило са е че ѣстията, на които сѣ са навикнали отъ дълго време, са смилатъ по-лесно отъ колкото нѣкои нови ястия. Опасно е да промѣнимъ изведнѣжъ диетата на храната. Она, който са е навикналъ на животнитѣ ѣденьета, не трѣбва никога изведнѣжъ да премине на растителнитѣ ѣстѣта и обратно.

Единъ твърдѣ споренъ обѣдъ, който е причинилъ дълго и мжно смиланье, изисква щото да са въздържатъ отъ идущия обѣдъ или поне да го емалятъ на твърдѣ малка храна. Това е най-умното ередство, съ което може да отморимъ стомаха и да отстранимъ болестотворнитѣ причини.

Не трѣбва да употребяваме освѣнъ ѣденьета добри, прѣсени и лесносмилателни; и длѣжни сме да отхвърлимъ тия които сѣ претърпѣли нѣкое разваляне.

Да наредамъ, до колкото е възможно, часоветѣ на обѣдитѣ. Да чаками щото храната който сме зели да са е смѣлла съвършено, та тогава да захванемъ и другия обѣдъ. Твърдѣ е лесно да разберемъ че смиланьето на ѣстията, кои-

то сѣ останѣли въ стомаха, ще закѣснѣ поради присѣтствието на новитѣ.

Неразумно е да сѣдами на софра слѣдъ голѣми физически или умственни уморявания, произведени отъ постоянни работения на тѣлото или на духа; сѣщо е неразумно ако сѣдами съ сѣдѣрбни страдания, съ гнѣвнитѣ припадания, съ силнитѣ тѣги и съ развѣлнуванията на себелюбнето, съ докачено пустославие и пр. Нуждно е да почаками тицината да са останови въ нервическата ни система живо развѣлнувана, та че тогава да ѣдемъ.

Да отбѣгваме занимаьето на умственитѣ работия изведнѣжъ подиръ обѣда, сѣщо и силнитѣ тѣлесни упражнявания, по причина че стомаха изисква всичкитѣ свои нервически и мѣсати (мускулозни) сили за да извърши смиланьето и че въ такъвъ случай смиланьето ще бжде лишено отъ тѣхъ и ще линѣе, ако тия сили бждѣтъ пренесени другадѣ. Прочее, твърдѣ е разумно да оставями едно растоанье отъ $\frac{3}{4}$ до единъ часъ помежду обѣда и почваньето на работата. Расходката, приятнитѣ развлечения, забавнитѣ разговори и всичко това, което може да развесели духа, сѣ най-благоприятни на смиланьето.

Усамотения обѣдъ, икакъ да кажкога ѣде човѣкъ самъ, не е толкова благоприятенъ на смилателната служба, колкото биватъ фамилярнитѣ закуски и обѣди или приятелскитѣ събрания. Обикновено тия обѣди биватъ изпълнени съ другарски и весели разговорки, съ забавни думи, съ интересни новини. Помежду издѣнитѣ ѣдения и тия които ще дойдатъ, има растоанья презъ които сѣ разговарятъ, презъ които веселостъта зема свобода; презъ тѣзи минути смиланьето продължава безъ да са усѣти. Така, при ѣденьето на овоцята, смиланьето са намѣрва на свършване, когато не са пили нито ѣли твърдѣ много; изведнѣжъ то са довършва, било въ салонитѣ чрезъ различни разговорки, било въ нѣкоя расходка кога-то времето и хавата ги позволяватъ.

На късо да кажемъ, стомаха, червата и тѣхнитѣ подвластни сѣ органи, които е нужно да нагледвами, защото уморени или болни тѣ служатъ зли и като не става добро смиланье на храната, не трѣбва да са надѣваме нито за удоволствие нито за сладко спокойствие презъ живота. Нагледвайте ги кога-то е така, съ единъ разуменъ начинъ, давай-те имъ ѣстия отъ добро качество и съ довольно количество никога повече; бждете умѣрени! и припомняйте си, че *крайностьта сиречь прекаляваньето сѣснѣва здравьето и сѣжява живота.*

И. Г. К.

НОВИ КНИГИ

Сълскитъ Лѣкаръ; отъ Дръ И. А. Богоровъ; Вена, Българската Печатница на Йанко С. Ковачовъ, 1875. — Ако има нѣщо, което е най-сѣккоцѣнно за човѣка то е здравьето; и ако има нѣщо който несчита за нищо, за който нито го е еня, то е пакъ здравьето.

Особито нашенци толкова сѣ немарливи за своето здравье, толкова не ги е грижа и еня за пазеньето му щото всеки-

Дневно ний плащами значителни бройове отъ жертви на смъртта само и само защото не сме сж пазили, само и само защото сме считали за нищо своето здравье.

То са знае, че човѣкъ за да пази здравьето си необходимо е да знае какъ, какви правила да слѣдва и какъ да са предпазва отъ нѣкои болѣсти когато го приближаватъ. А подобно знаенье са добива чрезъ изучаванье отъ слушанье или отъ книги.

До скоро ний немахми нито кой да ни прикаже за тоя важенъ предметъ, — нито кой да ни напише нѣщо, което би припесело облага читателю въ отношение за варденье на здравьето си.

Но слава Богу! напоследньо сегизтогизъ зе да са пописава нѣщо върху тоя толкова сериозенъ предметъ и ний вече имами двѣ три книжки, доволно капитални произведения, по гигиеническата наука.

Една отъ тия книги е новия трудъ на стария но неуморимъ книжовникъ — докторъ г-нъ И. А. Богоровъ.

Преди всичко ний сме длъжни да обадимъ откровени г-ну Богорову, че по сръбцихми *Селският Лъкаръ* съ толкова по-голямо благодарение понеже той идяше подиръ ексцентрическитъ му трудове по филологическия му пуризмъ. Колко и несполученъ да бжде тоя трудъ на стария докторъ, помислихми си ний, преди да разгърнемъ ище *Селският Лъкаръ*, то все пакъ, като предметъ е отъ настояща потребностъ за народа и като той е особита специалностъ на автора, то непременно отъ него ще излѣзе каквагодъ облага. И не сме остангли излггани. Подиръ едно претърсване на книгата, ний я намѣрвами доволно поучителна за селянина, не по-малко потребна и за гражданина.

Селският Лъкаръ показва: 1-^о какъ да си вардимъ здравьето; 2-^о какъ да познаваме болеститъ, та, кога са разболѣемъ, да са цѣримъ съ пристойни цѣрь и лѣкъ; 3-^о какъ да си гледаме добитакъ и, кога заболѣе, какъ да го лѣкуваме, и 4-^о има добавено една Подковаческа(?) билерница, дѣто е забѣлѣжено направата на сѣки цѣрь и лѣкъ, потребенъ за болеститъ на добитакъ.

Както виждатъ читателитъ, разгледанитъ предметъ не сж отъ малка важностъ и тѣ заслужватъ вниманьето на всѣкого, който иска да поживѣе живо и здраво и повечко дълъгъ животъ на тоя свѣтъ.

Но . . . но, ний трѣбва да забѣлѣжимъ, че и тука проевляваньето на оригиналния пуризмъ е дошелъ не малко да повреди на съдържаньето и на цѣната на самата книга.

Колко щѣше да бжде хубаво ако г-нъ Богоровъ поне въ тоя случай са *вазгетнишаше отъ своята свѣда и да бжде пуристъ*, та че и книгата му да бждѣше по достъпна за селени и граждани, сирѣчь за всички читатели.

Но какъ и да е, *Селският Лъкаръ* не е безъ полза и ний го препорѣчваме на любочитателитъ.

* * *

Г-нъ Иванъ Радневъ Зряневъ изъ Берово е захваналъ да издава повремени книжки подъ названье *Китка*. Първата книжка е вече излѣзла на бѣлъ свѣтъ.

ИЗЪ ХИЛЯДА И ЕДНА НОЩЪ.

(Приказка не издадена).

Навѣрно всѣки познава, поне по прочуване, чудни приказки въ които истинното въображение си отваря широко поприще на всичкото свое богатство и на венчката си оригиналностъ.

Думата е за интереснитъ приключения, расказани отъ Шехерезада на персийския султанъ въ нея епоха, приключения, свързани помежду си съ тая наивна съединителна чѣрта:

— «Сестро моя», казва на султанката младата Диназарда, «сетро моя, ако не ви са спи, прикажете ни йоще една отъ тия приказки, които расказвате толкова хубавъ.»

Тая задължителна формула са сръща въ началото на всѣка глава; и хубавата разказвачка неизчерпвана, поема незабавно думата.

Е добръ, азъ имахъ щастieto да намѣрихъ една отъ тия приказки; и, като вѣренъ публицистъ, желающъ да ви угодиж, бързамъ да ви я раскажъ:

Като пристанъ на поканата на сестра си Диназарда, султанката Шехерезада расказа това що слѣдува:

«Нѣкога, царуваше въ Багдадъ единъ калифъ толкова силенъ, щото едвамъ имаше време да пожелае нѣщо. Видяше са, че господаритъ които съставяхъ двора му, слугитъ които го окръжавахъ, разбирахъ, по самия му погледъ, найинтимната му помисль, защото тя биваше осжществявана преди йоще да не бѣ исказана.

«Калифа, намѣто да са задоволяваше отъ едно такова проицаване, на противъ са ядосваше като гледаше така всичкия свѣтъ да са стича безъ най-малко препятствие за осжществяваньето на неговитъ желанья, на фантазитъ му, на най-чуднитъ му каприци. Въ него време, калифитъ бѣхъ такива. Тѣ, които отръзвахъ главата на оногова, който си позволѣше да имъ са въспротиви, я отсичахъ тоже, и твърдѣ драговолюно, и на ония, които чрезъ своето твърдѣ бързо послушанье, ги раздразняхъ съ най-жестокия начинъ.

«Княза, за когото ви говоря, рѣши да тури тия послѣднитъ на едно жестоко опитване.

«Той мисли дълго време на това що щѣше да имъ заповѣда, щото за тѣхъ да бжде съвършено невъзможно да го изпълнятъ. Най-послѣ, въ единъ хубавъ день той намѣри това що търсаше. Той са засмѣ отъ радостъ за дѣто намисли една толкова добра мисль, и потръка радостно рѣцѣтъ си, — което показваше бѣлѣгъ на едно голѣмо вътрешно задоволствие, — като мисляше за безелието на своитъ дворяни и за расподѣляньето на прѣчкитъ, които щѣше да удари по краката имъ, нѣщо що са надѣваше да стане безъ друго.

«— Добри мои приятели, каза имъ, азъ искамъ да съберъ, тая вечеръ, на трапезата си всички везири малки и голѣми, паши, аги, и кадинтъ распръснати по моята широка държава; нема да исключъ ни едного. Притечете са прочее, и побързайте да ги предвѣстите; тѣ сж длъжни да отговорятъ, да тръгнѣтъ и да бждѣтъ преди захожданьето на съдницето тукъ въ столиция ми градъ.

«Горкитъ министри, като чухъ една подобна фантазия, която надминуваше най-гольмитъ предѣли на възможното, останахъ всички изумлени. Гледахъ са един другъ съ единъ съжалителенъ начинъ, човѣкахъ ушитъ си съ едно твърдѣ ясно чувство на беспокойствие; и са гледахъ като хора фатално и непремѣнно погубени.

«— Знаменитни главатарии на Вѣрнитъ, ще бжде направено споредъ вашето желанье.

«Тия думи, произнесени отъ единъ великъ старецъ съ бѣла брада, распръснхъ изумлението въ духоветъ на всички и най-повече на калифа, който не си предполагаше ни най-малко че щяхъ да му изпълнятъ думата. Всѣки си помисли, че тоя старецъ, когото имахъ отъ първо за мудрецъ, е изгубилъ ума си, че е полудялъ.

«Но той, като искуба отъ дрѣхата си много косама, видеше са да имъ даваше заповѣди на нисакъ гласъ; послѣ ги хвърли въ въздуха, и всички бихъ закарани по различни направления.

«— Ето, каза той, проводницатъ, които носятъ твоитъ поканвания.

«Дворянитъ би прихнжли да са смѣятъ, ако почитаньето и страха, които имъ вдѣхваше калифа не би ги въспрѣли; но тѣ не можахъ да са възбранятъ отъ да са радватъ вътрѣшно за това, дѣто единъ отъ другаритъ имъ бѣше доста обичливъ за да ги избавяше за своя повреда, отъ ударитъ на прѣчкитъ които ождахъ.»

«Единъ часъ бѣше са изминалъ и конницитъ-пѣтуватели са свявахъ отъ всички страни, и идяхъ сами въ ржката на стареца, който ги прегледваше единъ слѣдъ други съ едно голѣмо вниманье. Най-послѣ каза:

«— Великий княже, съ исклучение на смиренския везиръ, който е умрѣлъ вчера на втория часъ на деня, поканитъ ти ще отговорятъ на вашитъ високи заповѣди. Всички ще бждѣтъ тука за обѣда, на който ти имъ правишъ честь да ги поканишъ.

«— Безъ друго тѣ идатъ на конь съ сѣрни? не можѣ да са въздържи да не каже единъ отъ присѣтствующитъ, погевезе отъ другитъ.

«— Врѣзъ *шелтето* което имъ служи за да коленичатъ предъ Аллаха.

«Дѣйствително, вечерта на уреченния часъ, съ исклучението на смиренския везиръ, на когото смъртта бѣше извѣстена официално, всичкитъ поканени отъ калифа бихъ събрани на трапезата му.

«Така говори Шехерезадъ.»

Прочитаньето на тая малка приказка ви е накарала да са засмѣте, приятели мои; ви сте са попитали дѣ съмъ ималъ ума си като ви расправяхъ подобни невъзможности. Позволете! азъ протестирамъ противъ това неправедно и твърдѣ легко оцѣнение. Азъ отивамъ и по-надалеч: азъ поддържамъ че тая история са е случила преди нѣколко дни само съ нѣкои промѣнения.

И доказвамъ туй що говорихъ. Като му отнемемъ каприциозното намѣрение, съ което бѣше въдушевенъ, като оставимъ само грациозността на поканитъ му, моя багдатеки калифъ бива Лондонски *Лордъ-меръ*, който, въ минутата преди десетина дни прие на трапезата си представителитъ на всички

градеки общини (мюниципалитети) отъ много чужди градове. Той брои между своитѣ поканени въ Лондонъ на градския хотелъ *Гюндамъ* множества градоначалници изъ Франца придружени отъ своитѣ главатарии на кабинета.

Прочутата музика на републиканската френска гвардия е тръгнала въ сжщия денъ за да поднесе своята помощ на празника, който станжлъ на другия денъ слѣдъ *зияфетя* на *Александра Паласа*, за въ полза на наводненитѣ въ Франция.

Да направятъ едно подобно преминуване, да преминатъ морето за да идатъ *да обидатъ въ градъ*, за единъ денъ, не е ли една приказка достойна за *Хиляда и една нощъ*? Знаемъ че ний сме са нехабили отъ такива постъпки, които би отворили прегодъми очи на прагъ дитѣ ни, ако би могли да са вържатъ изново на свѣта.

При вничко това трѣбва да благодаримъ премного на стареца отъ арабската приказка за дѣто заповѣдва на комитѣ, които косми днесъ сж вече електрически жици; за дѣто даде бързината на вѣтра на *шелетата*, които днесъ сж преобразовани на огнени кола.

Този старецъ, този врачъ, този гений, ний го познавате, той са нарича *Наука*; той са именува *Напредъкъ*.

ПИСМО.

(Къмъ Н. П. К.)

Помнишь ли друже, когато,
Ний бѣхми двама съсъ тебе,
Приказвахми си благато,
Въ садѣ подъ ясното небе?

Помнишь ли какво ми рѣче
За работитѣ свѣтовни;
И сѣкашь че ми предрѣче,
За мойтѣ дене неволи.

«Който са мѣси въ нашитѣ
Дѣла народни и общи,
Той става лошъ предъ всичкитѣ;
Гонятъ го денемъ и нощемъ.»

Така ми рече тогази
О друже, братко любезний,
Не хваняхъ ти вѣра ази,
Не слушахъ свѣтъ полезний....

За да пошетамъ народу
Нека са, рекохъ, опитамъ,
Тежкитѣ въ това неволи
Може би да не испитамъ.

Това катъ рекохъ завчешки,
Мойто корабче приготвихъ;
Въ море отъ страсти човѣшки,
За борба азъ са заловихъ.

Уви! Ахъ, колко злочастенъ
Съмъ билъ, о друже любезни;
Завчасъ ураганъ ужасенъ,
И бури буйни, чудесни

Врѣхъ менъ са скупомъ впуснахъ,
Нападяхъ ма най-строго;
Корабчето ми спупихъ,
Поразихъ ма жестоко.

И ей ма, ей ма убити
Какво да правѣ не знаѣхъ...
Прѣвчени ми силитѣ
А колко далечъ е края....

Пространството е широко,
На горъ на доло дѣлбоко;....
И ази чакамъ утѣха.
Има ли нѣкоя надѣжда?

Побързай, друже, побързай,
Свѣти да ми отпратишь,
Какво да правѣ очаквамъ
Отъ тебе да ма наставишь.

Цтрадъ, 15 Авг., 1875.

ВЪТРѢШНИ НОВИНИ.

Цариградъ, 17 Августъ 1875.

Дневното питанье въ Ортакою е рѣшението на Екзархийското ни Началство да намали Свѣта и Синода, като са приема че трима свѣтници и двама синодални сж достатъчни да управляватъ народо-черковнитѣ ни работи.

Съображенията, по които е станжло това рѣшение, положително ни увѣряватъ, били чисто икономически. Което ще каже за икономия, нашитѣ свѣтници отъ шестима ставатъ на трима, а нашитѣ синодални членове отъ четирима оставатъ двама.

Това е вече рѣшение и рѣшение станжло дѣло, защото помежду останжлитѣ четирма свѣтници, метнжло са е жребие и жребнето са е паднжло на г-на Драгана Цанкова. Ний не щемъ да разгледвами законното метнуване на жребнето, защото преди всичко ний не одобрявами рѣшението за намаляването на свѣтници и никакъ не са стгласявами съ рѣшението вече станжло. Това е наше частно мнѣние и ний сме длжни да расправимъ на какви основи желаемъ да поддржимъ мнѣнието си.

Както е познато всекому, при урѣжданьето на нашата Черкова, народа чрезъ своитѣ представители грѣмовито и еднодушно поиска Черковата му да бжде синодална. Като достоянье, за което той бѣше разнеслъ толкова нравственни и и вещественни жертви, той искаше самъ да бжде управитель и надзиратель на своитѣ сждбини. Тоя народъ са бѣше доволно наситилъ отъ туторството на своитѣ фанариотски пастири, които располагахъ по произвола си всичко въ отечеството му. Тоя народъ не искаше вече да го експлоатиратъ (скубятъ и грабятъ) всекакви паразити, а той да не вижда никакво благо отъ иждивенията подиръ своето съ толкова мжки придобито учреждение.

Само и само поради това, само и само за да ограничи произволнитѣ дѣйствия на новото си духовно туторство; само и само отъ своята Черкова да направи сжщински свѣтилникъ въ срѣдата на толковато потъмнѣли кжтове, българския народъ поиска при единъ Синодъ, съставенъ отъ четирма духовни, да засѣдава и единъ Свѣтъ отъ шестима миряни, които би били сжщинскитѣ представители на народа въ управление то на черковата му.

На вѣрно ония, които сж засѣдавали въ народния съборъ на Ортакою, българскитѣ изъ разни мѣста представители, когато сж рѣшили и Екзархийския Свѣтъ да състои отъ шесть души имали сж предъ видъ нѣкои съображения

много по-важни отъ тия които сж подбудили днешното Екзархийско началство (състояще отъ двама синодални и отъ четирма свѣтници) да намалатъ екзархийския Свѣтъ на полвинѣ.

На вѣрно народа поставилъ тамо въ Екзархията шесть а не по-малко свѣтници не за друго, а само и само да бжджтъ искренни надзиратели и строги контролисти надъ духовенството, което, въ нѣкои страни, са е отчигарявало отъ своитѣ обязанности и не е работило по интереситѣ на народа и времето.

На вѣрно, народа са е мислилъ, че ако отъ шеститѣ души, двама трима са присъединятъ по една или по друга причина съ калугеритѣ въ Екзархията и понскатъ да правятъ рѣшения и да зематъ мѣрки не въ полза негова, то поне двама трима ще съставятъ: *народна опозиция*, необходима въ подобни обстоятелства.

Съ една дума право или криво е рѣшението на народа щото неговитѣ въ Екзархията свѣтници да бжджтъ шестима, рѣшение станжло едногласно, съставляюще единъ особитѣ членъ въ органическия уставъ, не е ни за помислянье че настоящата екзархийска власть въ Ортакою има право да го унищожи по прищѣвкитѣ си.

Тая постъпка на Екзархията ний погледвами като притивонародна, ако не за друго, баремъ за това че тя става дверемъ затвореннимъ сирѣчь, безъ знаянето на народа.

* * *

Но да ли тоя народъ ще погледне на тая работа така, както ний гледами на нея, то е питанье, което остава на времето да разрѣши. Вѣрни на службата си, ний не гледами че не сме щѣли да угодимъ на тогова и на оногова, като искавами на явѣ тия истини. Ний не можемъ си изопачи думата да лѣстимъ онова, което изисква порицанье, да милвами онова, което иска удрянье. Но народа искалъ да го мамимъ, искалъ да го ласкаемъ, за това му било по-мило и любезно.... Въ такъвъ случай ний са задоволявами да погледнемъ съ горчива жалостъ на тоя народъ и да му кажемъ: *каквото си постилашь, на такова и ще лгашъ*.

Като мѣрками да са повърнемъ йоще единъ пжтъ да разгледами тоя предметъ, ний свѣршвами съ слѣдующето по сжщия предметъ.

* * *

Българската Черкова. — Подъ това заглавие ето що срѣщами въ *Стамбулъ*: «Познато е че Българската Екзархия, когато бѣ официално припозната отъ турското правителство, тогава споредъ органическия уставъ, избра са единъ

Екзархийски Съвѣтъ, който имаше за служба да надзирава гражданскитѣ и черковни дѣла на Екзархията. Членовѣтъ на тоя съвѣтъ бѣхъ направо избрани отъ народа, но по специалната (особита) и нарочита препорѣка на Екзарха. Така, случи са та избора паднѣтъ г. Георгаки, които не отговаряхъ никакъ по своитѣ способности, на постовѣтъ, които имъ сѣ бѣхъ поревнѣли. По късно, съвѣтницитѣ г. г. Тѣпчилеца и Димитраки Теодоровъ са оттеглихъ отъ работитѣ по частни причини. До скоро излѣзали тѣ не бѣхъ замѣстени и речения съвѣтъ продължаваше да бѣде съставенъ отъ четири члена намѣто шестъ, както го предписва това органически уставъ. Между това тѣзи дни са рѣшилъ, по икономически причини, да свалятъ членовѣтъ на трима, а членовѣтъ на синода на двама.

Колкото са касае до синода, ний немами да правимъ никакво възражение, защо пришествието на владичитѣ въ тѣхнитѣ епархии е по-много полезно отъ колкото тука, и защото двама владичи въ Цариградъ можѣтъ най-добрѣ да прегледватъ и извършватъ черковнитѣ работа, съ помощта на Екзарха. Но не е така съ мирския съвѣтъ, който, понеже има за послание да надзирава дѣлата на духовенството и да въвожда всички възможни подобрѣния въ управлението на Черковата, трѣбва да бѣде пълнѣтъ. Слѣдователно, ако трѣбва да са правятъ икономии, тѣ не бива никога да ставатъ во вреда на това народно учреждение. Освѣнъ това, ний не разбирами пѣтъ по който са постѣпили за намаляванѣто на числото на съвѣтницитѣ. Като имаше двама излѣзали отъ служба членове, то съвѣтницитѣ трѣбваше всички да участвуватъ въ тегленѣто на жребие (курѣ). Но това правило било забравено и тегленѣто станжло между двама съвѣтници, г. г. Цанковъ и Георгаки, и жребие са паднѣло на първия.

«Господинъ Цанковъ, човѣкъ твърдѣ ученъ и много опитенъ, принасяше голѣми услуги на Екзархията и неговото отдалечаванѣе ще причини на нея едно множество сплитания, мѣчни да са надвиятъ. Благоразумността прочее съвѣтства народа да задържи Цанкова на поста му, ако тоя народъ иска да неоставя Черковата си да падне въ рѣцѣтъ на чорбаджитѣ; това, което ще бѣде едно общенародно бѣдствие. При това, ний сме убѣдени че народа не ще одобри тая мода намаляванѣе, и че той ще понеска изново да стане.»

Дневното питанѣе въ държавнитѣ дѣла е министерското промѣняванѣе. Ето що говори върху погачванѣто на бе-

зирския постъ на Махмудъ-Недимъ паша *Левантъ-Хералдъ*:

«Оставката отъ везирската служба направена отъ Ессадъ-паша, въ такива обстоятелства, които ний немами свободата да разисквами, като са приела, то изново ний имами за садразаминъ Н. В. Махмудъ-Недимъ паша. Министерскитѣ мѣняваня въ Туреко не сѣ, изобщо, такива приключения за които би трѣбало да честитимъ Султана или мѣстото, и желанѣто на вѣчкитѣ истински приятели на Държавата, и да би имало помалко възможно клатенѣе въ една управителна машина, която трѣбва да работи вѣкога на най-високия степенъ на своята сила, и която, даже и въ тоя случай, са вижда да оставя толкова работи недовършени които сѣ желателни, ако не положително потрѣбни, за благоденствието на страната.»

«Между това състоянѣто на нѣщата въ днешния случай е малко исклучително. Държавата е обиколена отъ политически, военни и икономически мѣчнотии, отъ които нѣкои сѣ налѣжащи, а други на пѣтъ, и то такива мѣчнотии, които правятъ Господарина да пожелае да тури на кърмилото единъ такъвъ държавенъ мѣжъ, който притежава най-много качества за да поерѣще положението, което е станжло доволно затруднено (заплетено). Тия качества сѣ дързостѣта, енергията, опитностѣта и лично то влиянѣе.»

«Махмудъ-Недимъ паша притежава на една висока степенъ всичкитѣ тия качества, и вѣроятно би било мѣчно да са намѣряше държавенъ мѣжъ по-добрѣ надаренъ въ туй отношенѣе отъ новия Великъ Везиръ. Нуждата на едно промѣняванѣе когато са появи — и Султана е единственния сѣдникъ на тая нужда — публичното мнѣние ще поздравя влѣзанѣто на Махмудъ паша въ работитѣ съ задоволение и повѣренность.»

«Ний сподѣлями сърдечно тия усѣщания, като исказвами въ сѣщото време надѣждата, дано сега когато са е намѣрилъ човѣка който трѣбаше, никаква потрѣба, като тѣзи която го е донесла на властѣта, не би са поевила за да го смене, баремъ до когато Махмудъ паша има време да направи здрѣла програмата, съ която възлазя на властѣта, и дано страната да извлече така нѣкоя полза отъ мѣркитѣ, които има предъ видъ Н. Височество.»

Херцеговински работи.

Подъ насловъ «Демонстрация (заевлѣние) противъ Сърбия» *Левантъ-Хералдъ* пише: «Сега съвършено е рѣшено че Хюсеинъ Авни паша, бившия садразамъ а сегашний сѣракеръ, ще отиде въ Нишъ за да земе управлението на войскитѣ,

които сѣ са вередоточили тамъ за да направятъ Сърбия да загуби, ако отношенѣто на сѣрбскитѣ населения наспротивъ бунтовницитѣ въ Босна и въ Херцеговина продължава да бѣде подозрително.»

Петербургската Газета, официаленъ органъ на руското правителство, като говори за бунта въ Херцеговина, казва, че ако Турция са съгласи да нападне Сърбия и Черна Гора, тритѣ императорски сили, Германия, Австрия и Русия, а най-много Русия, ще са намѣсятъ завчасъ.

Портата е пристанжла конечно на предложенията на шестѣтъ поручителни сили.

Серверъ паша, който са наименува председателъ на Държавния Съвѣтъ, трѣгна миналия четвъртъкъ, като царски комисаринъ, за Херцеговина. Той са придружава отъ двама секретари: Риза бей за турския языкъ и Дагесъ ефенди за френския.

Австро-Унгария отъ своя стѣрна ще испроводи съ особита миссия въ Херцеговина г. Васича, генераленъ консулъ въ Шкодра — Русия ще испроводи г-нъ Ястребова, своя генераленъ консулъ въ сѣщия градъ, а Франца г-нъ Дозона, свой консулъ въ Янина. (Г-нъ Дозонъ е преводача на българскитѣ народни пѣсни, за които поменахми нѣщо въ преминѣлия си брой). Той напоследъно бѣше въ Парижъ и е приелъ заповѣдъ да отиде направо за Рагуза. Италия ще са представи, отъ г. Дуралдо, а Англия и Германия ще испроводятъ вѣроятно въ Херцеговина своитѣ консули отъ Босна-Сарай.

Търгнувания на войски ставатъ отъ два три дни на самъ въ Румелия и въ България, казва *Л. Хералдъ*. Завчера единъ батайонъ отъ третия военни корпусъ е заминѣлъ по желѣзницата отъ Велесъ на Митровица и едно по-голѣмо количество войска заминава тоже за тамъ тия дни. Освѣнъ това, четвъртия полкъ на артилерията и други нѣкои чети отъ втория корпусъ сѣ заминѣли тия дни изъ Одринъ за Сѣрбската граница. Тѣ сѣ прѣлесли по желѣзницата до Татаръ-Пазарджикъ; отъ дѣто ще ударятъ за София и за Нишъ.

Както са види положително, казва *Л. Хералдъ*, турскитѣ войски не сѣ били доволно честити въ боя на миналата сръда, въ сръдата на Херцеговина, както на далматекитѣ предѣли. Последнитѣ новини потвърдяватъ, между другитѣ, че бунтовницитѣ сѣ обиколили и изгорили петъ миосулмански села.

Дунавъ вѣстѣва, че четвъртия полкъ отъ конницата, сѣдѣща въ Сръдецъ, е заминалъ за Босна.

Византия вѣрва да знае, че не само редицитѣ отъ Дунавската Область, но и редицитѣ отъ други нѣкои азиатски и европейски области сѣ повицани на орѣжие.

Споредъ официални депеша отъ 8, 9 10 Августъ до Високата Порта изъ Босна са разбира че при всичкитѣ напрѣ-

ВЪНКАШНИ НОВИНИ.

Въ четвъртъкъ пристигна въ Циградъ една телеграфическа депеша изъ Българдъ, която угодни пръвенгтя слухъ че ужъ князь Миланъ искалъ да са отдалечи и да остави Сърбитъ свободни да постъпятъ за да го замѣстятъ съ други князь. Това важно рѣшаване му било диктувано отъ опасноститъ на едно положение, на което той не можалъ да са отърве освѣнъ като испревари йоще по-голъмитъ опасности. Сърбия, говорятъ, искава желанія все повече и повече воинствени, които князь Миланъ не може да задържи освѣнъ като рискува да види че избухне въ една или въ друга минута, нѣкоя буна (революция), която би го изгонила изъ Българдъ съ ножа на династията на Карагеоргиевичъ. Отъ друга стѣрна да отетжи на тия желанія и да добие популярностъ, като потърси да са въсползува отъ бунта въ Херцеговина за да скъса връзкитъ, които вържатъ Сърбия на Османската Държава, това е рѣшение таково, което князь Миланъ отхвърля толкова повече защото познава въ това отношение расположенията на чуждитъ кабинети. И така, като не може да отговори на тежненіята на Сърбитъ, освѣнъ като са вмъкне въ една гибелна политика, той билъ предпочелъ да пресѣче това положение нетърпимо, като са оттегли доброволно.

Ний не щемъ потърсимъ да откриемъ до колко може да бжде основенъ тоя слухъ, говори *Курие д'Орианъ*, ний даже не бихми говорили за него, ако депешата изъ Българдъ не бѣше дошла да благоприятствува на тия, които са съмнѣваха въ истинността му. «Скупщината, казва депешата, ще са отвори идущия петъкъ. Княза до тогава не ще да остави Българдъ.»

За да са казва че княза ще остави Българдъ подиръ отварянъето на Скупщината, това ще рече че заминаванъето му е рѣшено нѣщо. Прочее, въ настоящитъ обстоятелства, когато Скупщината, която ще са отвори, е радикална, сирѣчь благоприятствува на вѣстанieto, нема нищо което би могло да поесни това заминаванъе на княза, освѣнъ слуха, който са прѣска че са оттеглява самоволно. Това поеснение става повече вѣрно, ако си припомнимъ, че когато князь Миланъ отиде въ Виена, преди двадесетъ дни, са говоряше че той е отишълъ да са допита до австро-унгарския кабинетъ за своето отдалечаванъе, като едно нѣщо вече рѣшено въ негова-та глава, и че ако изборитъ за Скупщината излъзатъ радикалски и слѣдователно ако го накаратъ да промѣни своето министерство за да земе таково министерство, на което той не може да

раздѣли тежненіята. А това е станжло; изборитъ сж излъзали радикалски. Но нека почаками, за да видимъ що ще излъзе отъ събранъето на Скупщината.

— Г-нъ Цукичъ, дипломатически агентинъ на Сърбия въ Виена, са пови-калъ въ Българдъ.

РАЗНИ РАБОТИ.

Плати на френскитъ романисти. — Любопитни сж подробноститъ за цѣнитъ, що даватъ френскитъ въ Парижъ вѣстници на прочутитъ *подлистничари* списатели.

Журналъ де Деба даваше на Дюма (Александра) три франка на линия (редушка) за романа му *Монте Кристо*, което ще каже за единъ печатанъ листъ автора зимаше 3000 франки.

Другитъ журнали плащаха на прочутия романистъ по четиресе и по педесетъ сантими (полвинъ франкъ нѣщо) на редушка и понеже Александръ Дюма правяше шарлатанство по нѣкога съ крапцата на линиитъ и съ линиитъ отъ единъ или два слога, *Прессата* бѣше поченжла да му плаща на *буква*, за всѣка по единъ сантимъ.

Споредъ нѣкои открития, за които са говори въ парижкия печать, познатата твърдъ-сполучлива романистка, мадамъ *Жеоржес Зандъ*, приемала сега отъ г. Булоза, директоръ на *Ревю-де-дѣо-мондъ*, хиляда франки за всѣки печатанъ листъ, което ще рече единъ франкъ на линия отъ журнала.

Два бѣли бивола. — Два бѣли бивола, по происхождение изъ Тибетъ, сж пристигнали въ Парижъ за градината на акклиматизиранъето. — (Акклиматизиранъе ще каже онова приучаванъе, което са прави върху чуждеземни животни въ такива мѣста дѣто тѣ не сж нито раждани, нито живѣли). — Тоя новъ видъ биволи, който е рѣдкость въ Тибетъ, са явява за първъ пѣтъ въ Парижката Зоологическа градина.

Гарибалди и Луи-Бланкъ. — Въ Вожигардъ бѣ станжло преди нѣколко време угощение въ честь на Гарибалди. По случай на една рѣчь казана на това угощение отъ Луи-Бланка, Гарибалди испратилъ до сказвача слѣдующето писмо, което намѣрвами въ *Фарв дю Босфоръ*:

Драгий мой Луи-Бланкъ;

«Републиканска Франца си спомни за едно отъ своитъ дѣца; благодарѣкъ.»

«Съ едно преголъмо задоволяванъе са научихъ че моето име е призвано отъ водачитъ на човѣческата еменципация събрани, не да прославятъ ражденъето на нѣкоя човѣкъ, но за да посветатъ великото начало на равенството на народитъ, основано върху развалинитъ на *окавинитъ* карнатиди на престола и на олтаря, сирѣчь на деспотизма и на лъжката. Предсѣдателствуванъ отъ васъ, доайенинъ (старѣйшина) на всевѣтската демократия, благородния конгресъ републикански събранъ на 4-й Юлий въ великата митрополия на разума, празденствува славната годишнина на бунта въ Коломбия, и, като по едно честито съвпаданъе, азъ имахъ честта да усѣтихъ благодарнието на тая всемирна братска дружба и на ваша величественна дума. Безкрайна честь, която ма награди съ щедростъ за мѣничкото нѣщо, което съмъ направилъ за светата работа на народитъ. На всички васъ, апостоли на бжджщето, хиляди пѣти благодарѣкъ всѣкога вамъ.»

Йосифъ Гарибалди.

Г-нъ Просперъ Ханри открилъ отъ парижкия обсерваториумъ една нова планета, която била отъ звѣздитъ отъ десета голѣмина. Та са движала съ голѣма бързина. Сега изучаватъ пѣтя ѳ. Какво име ще ѳ са даде не са зная йоще.

Вѣстницитъ вѣстватъ за едно отравянъе доволно странно. Единъ контрабандиеринъ (въ Франца) наумилъ да прекара тютюнъ скришомъ като си обвине тѣлото съ листаци отъ елпазета на нѣколко доволно дебела пластове, което и сторилъ. Така елпазетата досѣгали до голата му кожа. Топлината и пота причинени отъ вървѣнето докарали едно попиванъе, което произведе отровителнитъ си дѣйствиа. Както са знае въ тютюния има една силна и ужасна отрова, която са зове *никотинъ*. Тя е била всемукана въ тѣлото, а отъ отровнитъ сиптоми докторитъ не сж на дѣвали за исцѣление на злочестия.

Виенскитъ вѣстници разказватъ, че генералъ Ушатигусъ, който е измислилъ бронзено-стеманенитъ топове, щѣлъ да са награди отъ австрийското правителство съ ордена *Леополдъ*. Освѣнъ това, говорило са, че щѣли да наградятъ речения генералъ и съ ето хиледи фюрини.

Други единъ офицеринъ, на име Кропасекъ, тоже въ Виена, измислилъ една пушка, която можала да грѣмне десетъ пѣти въ петнадесетъ секунди, тоже щѣлъ да са награди. Види са, че тия награди са даватъ защото сж измислени орждия какъ да са избиватъ за малко време много човѣци!

УМНИ ПРИКАЗКИ.

Великитъ имена снискватъ тия, които не сж достойни да ги поддържатъ.

Свѣта, което е все едно, общественото мнѣние награждава по-често лъжливата заслуга нежели сжщата заслуга.

Лицемѣрството е почитъ, която отдава порока на добродѣтелта.

Истинната сладкодумностъ състои въ това дѣто да казвами всичко това, което грѣбва, и да не казвами освѣнъ онова, което грѣбва.

Да хвалимъ голѣмцитъ за добродѣтели, които тѣ нематъ, ще каже да ги хулимъ безнаказанно.

Колкото и да сж лошави хората, тѣ не смѣятъ да са покажжтъ открити неприятеди на добродѣтелта; за това когато искатъ да я гонятъ, тѣ са приструватъ че за тѣхъ е лъжлива, или ѳ отдаватъ нѣщо престѣпническо.

Ларошъколдъ.

ГАТАНКА.

Вѣренъ другъ, добъръ приятель,

Но съвѣмъ противо насъ,

Въ красно време е затулентъ,

А са вижда въ бурни часъ.

— Кой е тоя приятель, пита единъ отъ читателитъ на «День» своитъ побратимовци.

ВѢСТЬ. — Учителъ, който е слѣдвалъ наукитъ си въ едно отъ по-главнитъ училища въ столицата, и който познава езичитъ: българский, турский и френский, търси мѣсто да учителствува. Която община изъ нашенско са нуждае отъ такъвъ учителъ, нека са отнесе за споразумѣние до управленieto на *День*.